

V Bruseli 31. januára 2023
(OR. en)

5871/23

COH 8
SOC 58
AGRISTR 5
PECHE 30
CADREFIN 9
POLGEN 7

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	30. januára 2023
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2023) 39 final
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV Európske štrukturálne a investičné fondy Súhrnná správa o výročných správach o implementácii programov z roku 2022 vzťahujúca sa na implementáciu v rokoch 2014 – 2020

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2023) 39 final.

Príloha: COM(2023) 39 final

V Bruseli 30. 1. 2023
COM(2023) 39 final

**SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU
HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV**

**Európske štrukturálne a investičné fondy
Súhrnná správa o výročných správach o implementácii programov z roku 2022
vzťahujúca sa na implementáciu v rokoch 2014 – 2020**

{SWD(2023) 22 final}

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU, RADE, EURÓPSKEMU HOSPODÁRSKEMU A SOCIÁLNEMU VÝBORU A VÝBORU REGIÓNOV

Európske štrukturálne a investičné fondy

Súhrnná správa o výročných správach o implementácii programov z roku 2022 vzťahujúca sa na implementáciu v rokoch 2014 – 2020

1. Úvod

Kríza v oblasti verejného zdravia naďalej ovplyvňovala európsku spoločnosť aj v roku 2021. Postupné vlny variantov vírusu ochorenia COVID-19 preverili odolnosť našich hospodárstiev. Napriek náročným podmienkam sa prostredníctvom európskych štrukturálnych a investičných fondov (EŠIF) naďalej podporovali ľudia, spoločnosti a regionálne orgány. To zase pomohlo zmierniť vplyvy zdravotnej, ako aj hospodárskej krízy.

Zatiaľ čo EŠIF fungujú ako stabilizačný prvok pre verejné a súkromné investície a dlhodobé projekty, flexibilita zavedená počas zdravotnej krízy umožnila poskytnúť podporu ľuďom, spoločnostiam a regionálnym orgánom, čím im pomohla zvládnuť dôsledky pandémie ochorenia COVID-19. Podporné opatrenia sa zamerali na zvýšenie výdavkov na zdravotnú starostlivosť, režimy skráteného pracovného času a prevádzkový kapitál MSP.

EŠIF patria k najväčším investičným nástrojom financovaným z viacročného finančného rámca na roky 2014 – 2020 (rozpočtu EÚ), z ktorých sa podporuje územná, hospodárska a sociálna súdržnosť európskych regiónov, ako aj ich odolnosť a obnova po kríze, ktorej čelili v posledných rokoch. Patria medzi ne:

- Európsky fond regionálneho rozvoja (EFRR),
- Európsky sociálny fond (ESF),
- Kohézny fond,
- Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka (EPFRV),
- Európsky námorný a rybársky fond (ENRF).

EŠIF majú desaťročné obdobie implementácie⁽¹⁾, pričom rok 2021 predstavuje ôsmy rok tohto obdobia. V tejto správe, vypracovanej v súlade s článkom 53 nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, sa uvádzajú zmeny vo finančnej implementácii EŠIF do konca roka 2021 ⁽²⁾. Uvádzajú sa v nej kumulatívne výsledky oznámené členskými štátmi za obdobie 2014 – 2020, ako aj počiatočné poznatky o opatreniach, ktorými programy EŠIF reagovali na pandémiu ochorenia COVID-19.

Celkové investície dosiahli na konci roka 2021 výšku 731 miliárd EUR, z čoho financovanie EÚ predstavovalo 535 miliárd EUR. Celkový plánovaný rozpočet sa zvýšil o takmer 90 miliárd EUR, najmä vďaka dodatočným zdrojom prístupným v rámci

⁽¹⁾ [Nariadením \(EÚ\) 2020/2220](#) sa predĺžilo súčasné obdobie implementácie Európskeho poľnohospodárskeho fondu pre rozvoj vidieka o dva roky, aby členské štáty a Komisia mohli pripraviť všetky prvky potrebné na uplatňovanie nového právneho rámca pre spoločnú poľnohospodársku politiku na zodpovedajúce strategické plány.

⁽²⁾ Ak sú k dispozícii príslušné údaje, vyplýva z nich aj čiastočný pokrok vo finančnej implementácii do 30. septembra 2022.

Pomoci pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe (REACT-EU) na boj proti pandémie ochorenia COVID-19, ako aj vďaka rozšíreniu rozpočtu spoločnej poľnohospodárskej politiky. Fondy sú zamerané na kľúčové politické ciele pre budúcnosť Európy, ktoré zahŕňajú:

- zvyšovanie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu,
- posilňovanie inštitucionálnej kapacity verejnej správy,
- zintenzívnenie územného a mestského rozvoja a územnej spolupráce (Interreg).

Do konca roka 2021 už členské štáty dostali viac ako 64 % finančných prostriedkov politiky súdržnosti. V absolútnom vyjadrení predstavuje 66 miliárd EUR vyplatených v roku 2021 najvyššiu úroveň ročných platieb uskutočnených Komisiou počas cyklu financovania na roky 2014 – 2020. Podľa najnovších dostupných finančných údajov Komisia na konci októbra 2022 vyplatila na programy politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020 297 miliárd EUR, čo je približne 74 % plánovaných finančných prostriedkov, pričom ešte zostáva vyplatiť 104 miliárd EUR.

EŠIF prispeli v období 2014 – 2020 k:

- podpore viac ako 4 miliónov podnikov,
- vytvoreniu viac ako 310 000 nových pracovných miest v rôznych regiónoch EÚ,
- zlepšení energetickej efektívnosti vo viac ako 460 000 domácnostiach,
- zvýšení kapacity výroby energie z obnoviteľných zdrojov o viac ako 3 600 MW (čo zodpovedá približne 1 800 veterným turbínam),
- zníženiu ročnej spotreby primárnej energie vo verejných budovách o 2,6 terawatthodín/rok (čo zodpovedá množstvu elektriny spotrebovanej približne 720 000 domácnosťami za celý rok),
- pripojeniu ďalších 500 000 spotrebiteľov energie do inteligentných elektrických sietí,
- pomoci 55,2 milióna ľudí prostredníctvom akcií v oblasti zamestnanosti, sociálneho začlenenia alebo vzdelávania,
- podpore viac ako 2,3 milióna projektov v poľnohospodárskom sektore a vo vidieckych oblastiach,
- udržaniu 44 000 pracovných miest a vytvoreniu 6 000 nových pracovných miest v sektore rybolovu a akvakultúry.

Informácie, ktoré členské štáty oznámili v súvislosti s implementáciou programov EŠIF na rok 2021, predstavujú len náčrt z veľmi dynamickej situácie. V programoch sa naďalej využívajú finančné prostriedky EÚ na riešenie vplyvov pandémie a zároveň sa sledujú ich pôvodné strategické ciele, aj keď vo významne odlišnom kontexte. Krajiny EÚ prostredníctvom Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus a Investičnej iniciatívy v reakcii na koronavírus Plus využili dodatočnú flexibilitu poskytovanú týmito iniciatívami, ako aj dodatočné finančné prostriedky sprístupnené prostredníctvom balíka na podporu obnovy NextGenerationEU vrátane Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti a REACT-EU.

V roku 2022 ďalej ovplyvnila implementáciu programov ruská invázia na Ukrajinu. Členské štáty s podporou Komisie upravujú svoje programy, aby sa prispôbili rýchlo sa meniacemu prostrediu a riešili vznikajúce výzvy. Iniciatívou Kohézne opatrenia na podporu utečencov v Európe (CARE), ktorú navrhla Komisia v marci 2022 a ktorá bola prijatá v apríli 2022, sa poskytla dodatočná flexibilita vo financovaní politiky súdržnosti na podporu členských štátov, ktoré prijímajú ľudí utekajúcich pred útočnou vojnou

Ruska proti Ukrajine. Úzkou spoluprácou s organizáciami občianskej spoločnosti a miestnymi orgánmi sa prostredníctvom EŠIF podporili opatrenia okamžitej pomoci v oblasti bývania a zdravotnej starostlivosti pre utečencov. Podporila sa aj dlhodobá integrácia v oblasti zamestnanosti, vzdelávania a sociálneho začlenenia vrátane odbornej prípravy, jazykových kurzov, poradenstva, odborného vedenia, psychologickéj pomoci, právnej podpory a prístupu k službám, ako je starostlivosť o deti, zdravotná starostlivosť a sociálne služby.

Okrem bezprecedentného prílevu vysídlených osôb spôsobila ruská invázia na Ukrajinu aj zhoršenie cien komodít vrátane energií a potravín, viedla k obnoveniu prekážok v dodávateľskom reťazci a narušila trh práce. Kohéznymi fondmi sa naďalej podporujú členské štáty pri riešení týchto výziev, keďže ponúkajú maximálnu flexibilitu pri implementácii investícií v rámci politiky súdržnosti prostredníctvom Flexibilnej pomoci územiám (FAST – CARE), ktorú navrhla Komisia v júni 2022 a ktorá bola prijatá v októbri 2022. FAST-CARE obsahuje zmeny oboch programových období (2014 – 2020 a 2021 – 2027), ktoré sa zameriavajú na: i) administratívne zjednodušenia, ii) zvýšenú flexibilitu pri striedavom využívaní troch fondov politiky súdržnosti a financovaní už dokončených projektov a iii) dodatočnú likviditu vďaka zvýšenému predbežnému financovaniu z REACT-EU a možnosti požadovať, aby boli náklady 100 % pokryté z rozpočtu EÚ bez akéhokoľvek spolufinancovania z vnútroštátnych rozpočtov.

Komisia okrem toho prispela aj k riešeniu prebiehajúcej energetickej krízy prostredníctvom cielených zmien politiky súdržnosti na roky 2014 – 2020 s názvom Podpora cenovo dostupnej energie (SAFE) v rámci legislatívnych rokovaní o pláne REPowerEU. Európsky parlament a Rada dosiahli 14. decembra 2022 politickú dohodu o pláne REPowerEU vrátane programu SAFE, ktorý členským štátom umožní využiť až 10 % prostriedkov pridelených na politiku súdržnosti na roky 2014 – 2020 na podporu zraniteľných domácností a MSP, ktoré sú obzvlášť zasiahnuté nárastom cien energie, ako aj skráteným pracovným časom a rovnocennými režimami, a to so 100 % spolufinancovaním EÚ.

2. PREHEAD O IMPLEMENTÁCII

2.1. Finančná implementácia ⁽³⁾

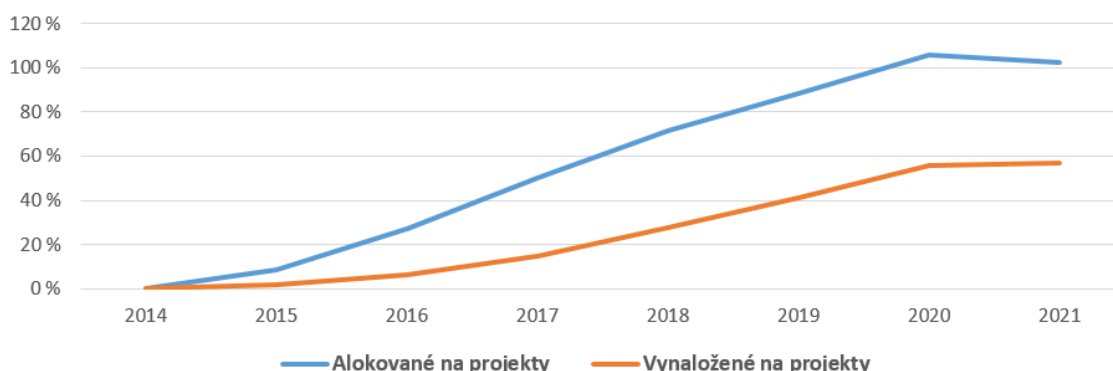
**Investície vo
výške
731 miliárd EUR
pre regióny EÚ**

Z piatich EŠIF sa vyčlenilo 535 miliárd EUR v rozpočtovom programovom období 2014 – 2020. Tieto fondy doplnené vnútroštátnym spolufinancovaním umožnili celkové investície vo výške 731 miliárd EUR (vrátane zdrojov z iniciatívy REACT-EU, ako aj rozšírenia druhého piliera spoločnej poľnohospodárskej politiky). Náklady, ktoré vznikli prijímateľom projektov, sú oprávnené na spolufinancovanie z EŠIF do konca roka 2023 ⁽⁴⁾.

⁽³⁾ Podrobné údaje o finančnej implementácii podľa fondov a podľa členských štátov sú uvedené v prílohách.

⁽⁴⁾ V prípade EPFRV sú náklady oprávnené do konca roka 2025.

Finančná implementácia 12/2021
(sumy na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni)

Celkové náklady na **projekty, ktoré boli vybrané** členskými štátmi na podporu z EŠIF, do konca roka 2021 dosahujú výšku 746 miliárd EUR a predstavujú 102 % z celkovej alokácie ⁽⁵⁾. Na grafe uvedenom ďalej je znázornený trend výberu projektov a platieb za projekty počas implementačného cyklu v relatívnom vyjadrení.

Na konci roka 2021 bolo členským štátom vyplatených spolu 252 miliárd EUR v čistom vyjadrení (64 % plánovanej sumy EÚ na celé obdobie pre politiku súdržnosti). Vzhľadom na dlhý čas splatnosti programov a flexibilitu, ktorá bola poskytnutá v reakcii na krízu, a to vrátane 100 % financovania zo strany EÚ, došlo v roku 2021 k zreteľnému navýšeniu platieb EÚ na programy. Skúsenosti z predchádzajúcich programových období naznačujú, že tempo čerpania sa bude až do ukončenia programov naďalej zrýchľovať. V roku 2021 bola zrušená viazanosť prostriedkov vo výške 65 miliónov EUR⁽⁶⁾.

Pokiaľ ide o politiku súdržnosti, finančné údaje zo septembra 2022 potvrdzujú pokračujúcu vysokú mieru čerpania prostriedkov. Za desať mesiacov bolo oznámené dodatočné čerpanie vo výške 45 miliárd EUR, čím sa platby zvýšili na 74 % plánovanej sumy. Vzhľadom na to, že vnútroštátne správne orgány zvyčajne predkladajú Komisii žiadosti o refundáciu ku koncu rozpočtového roka, táto suma sa v zostávajúcich mesiacoch roka 2022 ešte zvýši.

2.2. Hlavné výsledky dosiahnuté prostredníctvom EŠIF

Regulačný rámec na roky 2014 – 2020 zahŕňa spoločné ukazovatele pre každý fond EÚ, ktoré Komisii umožňujú ročné súhrnné monitorovanie investičných akcií, výstupov a výsledkov EÚ.

Súhrn hlavných výkonnostných údajov vykázaných členskými štátmi do konca roka 2021:

⁽⁵⁾ Týmto mierne nadmernými alokáciami sa vytvára rezerva pre prípad, že niektoré projekty počas implementácie zlyhajú, alebo pre prípad, že budú k dispozícii dodatočné finančné prostriedky, čím sa zabezpečí optimálne čerpanie finančných prostriedkov.

⁽⁶⁾ Táto suma zahŕňa zrušenie viazanosti prostriedkov z EFRR a KF vo výške 17 miliónov EUR, z ESF vo výške 16 miliónov EUR a z ENRF vo výške 32 miliónov EUR. V roku 2021 nebola zrušená viazanosť žiadnych prostriedkov z EPFRV.

- prostredníctvom projektov financovaných z EŠIF boli podporené 4 milióny podnikov⁽⁷⁾,
- s podporou z EFRR sa vytvorilo 310 000 nových pracovných miest,
- bolo nainštalovaných 3 600 MW dodatočnej kapacity výroby energie z obnoviteľných zdrojov (čo zodpovedá približne 1 800 veterným turbínam),
- zníženie ročnej spotreby primárnej energie vo verejných budovách o 2,6 terawatthodín/rok (čo zodpovedá elektrine spotrebovanej približne 720 000 domácnosťami za celý rok),
- do inteligentných elektrických sietí bolo pripojených 500 000 spotrebiteľov energie,
- 55,2 milióna účastníkov využilo projekty podporené z ESF a iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí v rámci podporených projektov,
- 8,8 milióna účastníkov získalo kvalifikáciu vďaka podpore z ESF,
- podporu získalo 2,3 milióna projektov zameraných na pomoc poľnohospodárskemu sektoru a vidieckym podnikom stať sa konkurencieschopnejšími a vytvárať a udržiavať pracovné miesta vo vidieckych oblastiach,
- na podporu pri obhospodarovaní pôdy s cieľom lepšej ochrany biodiverzity bolo vybraných 34 miliónov hektárov poľnohospodárskej pôdy alebo 19,5 % využívanej poľnohospodárskej plochy,
- na 64 % celkového vidieckeho obyvateľstva (184,8 milióna obyvateľov) sa vzťahuje viac ako 3 650 miestnych akčných skupín LEADER, ktoré vykonávajú stratégie miestneho rozvoja podporované z EPFRV.

2.3. Reakcia na pandémie ochorenia COVID-19

**39,6 miliardy EUR
na boj proti
pandémii
a dodatočná
flexibilita**

Po sebe idúce vlny variantov vírusu otriasli v roku 2021 európskymi spoločnosťami. Celoštátne, regionálne a miestne orgány boli v prvej línii boja proti škodám spôsobeným komunitám a hospodárstvu.

EÚ prijala v reakcii na pandémie ochorenia COVID-19 dosiaľ najväčší balík opatrení na obnovu s cieľom stať sa po kríze odolnejšou a podporiť digitálnu a zelenú transformáciu Európy financovanú v rámci nástroja

NextGenerationEU.

Novými zdrojmi vo výške 50,6 miliardy EUR v rámci Pomoci pri obnove v rámci politiky súdržnosti a pri obnove území v Európe (REACT-EU) sa podporili opatrenia na nápravu dôsledkov krízy zo štrukturálnych fondov na roky 2014 – 2020.

REACT-EU bol úplne prvým nástrojom, ktorý bol použitý v rámci nástroja NextGenerationEU, pričom prvá platba sa uskutočnila 28. júna 2021. Financovanie bolo rozdelené do dvoch tranží – väčšina bola k dispozícii na programovanie v roku 2021

⁽⁷⁾ Všetky EŠIF sa zameriavajú na podporu podnikov. Prostredníctvom projektov sa z EFRR podporili 2 milióny podnikov, z ESF 1,7 milióna mikropodnikov, malých a stredných podnikov a z EPFRV 390 000 vidieckych podnikov.

(39,6 miliardy EUR) a zvyšok v roku 2022 (10,8 miliardy EUR). Komisia konala rýchlo, aby poskytla finančné prostriedky na boj proti pandémie a na podporu hospodárstva včas. Len za tri mesiace po prijatí nariadenia o REACT-EU ⁽⁸⁾ schválila viac ako 90 % prostriedkov dostupných v roku 2021, čím umožnila riadiacim orgánom začať využívať dostupné dodatočné zdroje.

Finančné prostriedky sa poskytli zdravotníckym zariadeniam, výskumným pracovníkom, majiteľom podnikov, zamestnancom a zraniteľným ľuďom. K októbru 2022 bolo alokovaných 7,1 miliardy EUR na ekologické investície (z toho 6,1 miliardy EUR na opatrenia v oblasti klímy) a 3,1 miliardy EUR na digitálne hospodárstvo; 8 miliárd EUR bolo alokovaných podnikom a na podporu podnikania; 7,1 miliardy EUR na sektor zdravotníctva a 10 miliárd EUR na opatrenia na trhu práce.

Kľúčové hodnoty zo správ členských štátov, ktoré sa týkajú špecifických ukazovateľov COVID-19, vrátane prvého príspevku, pokiaľ ide o podporu z REACT-EU, ukazujú tieto predbežné úspechy do konca roka 2021⁽⁹⁾:

- V rámci ukazovateľov COVID-19 týkajúcich sa prostriedkov vynaložených na zdravotníctvo: do konca roka 2021 sa 42 % prostriedkov z celkovej plánovanej sumy 3,7 miliardy EUR vykázalo ako vynaložených.
- Kľúčové špecifické ukazovatele týkajúce sa ochorenia COVID-19, ktoré sa týkajú výstupov v oblasti zdravotníctva, poukazujú na vysokú mieru vykonávania:
 - z cieľového množstva 3,4 miliardy položiek osobných ochranných prostriedkov, ako sa stanovuje v programoch členských štátov, sa vykázal ako splnený 84 % podiel,
 - z cieľového množstva 13 000 nových ventilátorov sa vykázalo dokončenie nákupu viac ako 11 000 ventilátorov (84 %).
- Pokiaľ ide o cieľovú sumu 12,4 miliardy EUR určených na podporu prevádzkového kapitálu pre MSP (granty a úvery), tento cieľ bol vykonaný na 70 %. Pokiaľ ide o cieľ podporiť viac ako 1 milión MSP prostredníctvom prevádzkového kapitálu, tento cieľ sa vykázal ku konca roka 2021 ako dosiahnutý na 78 %, pričom bolo podporených približne 805 000 podnikov.

V rámci politiky súdržnosti je ESF hlavným zdrojom na podporu sociálnych služieb, udržanie zamestnanosti a podporu zraniteľným skupinám v súlade s akčným plánom Európskeho piliera sociálnych práv. Uvedené ciele sa dosahujú napr. podporou režimu skráteného pracovného času, mzdových príplatkov pre zdravotnícky personál, IT vybavenia, ochranných prostriedkov a služieb pre zraniteľné skupiny.

Opatrenie zavedené v rámci EPFRV s cieľom poskytnúť dočasnú pomoc na zvýšenie likvidity poľnohospodárom a vidieckym podnikom, ktoré boli obzvlášť zasiahnuté krízou spôsobenou pandemiou ochorenia COVID-19, sa implementovalo vo viac ako 40 celoštátnych alebo regionálnych programoch rozvoja vidieka v 14 členských štátoch

⁽⁸⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/2221 z 23. decembra 2020, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) č. 1303/2013, pokiaľ ide o dodatočné zdroje a vykonávacie opatrenia na poskytovanie pomoci na podporu obnovy po kríze spojenej s pandemiou COVID-19 vrátane jej sociálnych dôsledkov a na prípravu zeleného, digitálneho a odolného oživenia hospodárstva (REACT-EU) (Ú. v. EÚ L 437, 28.12.2020, s. 30).

⁽⁹⁾ Tieto informácie sú dostupné v [prehľade COVID-19](#) na platforme otvorených údajov pre oblasť súdržnosti.

s plánovanou celkovou sumou verejných výdavkov vo výške 1 miliardy EUR (vrátane vnútroštátneho spolufinancovania). Do konca roka 2021 bolo vyplatených 90 % zo 700 miliónov EUR alokovaných na dané opatrenie (pri plánovanej celkovej sume verejných výdavkov vo výške 1 miliardy EUR vrátane vnútroštátneho spolufinancovania), vďaka čomu získalo podporu viac ako 560 000 poľnohospodárskych podnikov a 6 500 MSP. 92 % týchto výdavkov sa poskytlo poľnohospodárom.

V rámci ENRF sa zaviedla núdzová podpora na kompenzáciu dočasného zastavenia rybolovných činností a pozastavenie alebo zníženie výroby a spracovania v kontexte pandémie. Z EFNR bolo na zmiernenie vplyvu pandémie COVID-19 vyčlenených 189 miliónov EUR, z čoho polovica bola alokovaná na dočasné zastavenie rybolovných činností. To zodpovedá 3,8 % celkových finančných prostriedkov z EFNR vyčlenených na konci roka 2021.

Príklady projektov financovaných z EŠIF, ktoré prispievajú k reakcii na pandémii COVID-19:

V Grécku sa prostredníctvom ESF podporoval nábor zdravotníckych pracovníkov vrátane lekárov, zdravotných sestier a iného personálu, ktorí poskytujú zdravotnícke služby a zohrávajú kľúčovú úlohu v štruktúre, pripravenosti a odolnosti zdravotníckych zariadení. Projekt zameraný na riešenie nedostatku personálu, ktorý ovplyvňuje grécke zdravotnícke služby, sa zameriaval na zvýšenie počtu zamestnancov zapojených do skríningu, včasnej detekcie a manažmentu potenciálnych prípadov ochorenia COVID-19, ako aj do starostlivosti o ľudí s chronickými alebo akútnymi chorobami, ktoré nesúvisia s ochorením COVID-19.

[Delvert Mécanique](#), spoločnosť so sídlom v Nouvelle-Aquitaine vo Francúzsku, získala finančnú podporu na modernizáciu svojej výroby. Spoločnosť, ktorá vyrába obrobky pre priemysel, obranu, železnice a automobilové športy, bola silne zasiahnutá zdravotnou krízou. Podporou z ERDF sa umožňuje spoločnosti zvýšiť produktivitu a svoj obrát o 20 % v priebehu nasledujúcich troch rokov a prijať nových zamestnancov.

V Rakúsku sa z fondov REACT-EU podporila spoločnosť [Kioto Solar](#) so sídlom v Korutánsku. Z EFRR sa prispelo sumou 1,4 milióna EUR na nákup strojov pre novú výrobnú linku fotovoltických modulov, ktoré možno integrovať do fasád budov. Tieto inovatívne, inteligentné a estetické moduly premenia budovu na skutočnú solárnu elektrárňu. Vďaka novej výrobnej linke môžu byť fotovoltické moduly s dvojakým využitím (zimná záhrada, fasáda, prístrešok pre auto, strešné riešenia atď.) automaticky vyrábané v ich závode v St. Veit.

Vo najvzdialenejšom francúzskom regióne La Réunion sa z EFRR investovalo 8 miliónov EUR na pomoc podnikom v cestovnom ruchu zachovaní a postupnom obnovení ich činností. Investícia bola vo forme paušálnej podpory prevádzkového kapitálu v MSP, ktorou sa pomohli znížiť negatívne účinky spôsobené pandemiou ochorenia COVID-19, ktorá región veľmi tvrdo zasiahla. Prvýkrát bol takýto systém zavedený prostredníctvom vyhradenej digitálnej platformy, čím sa znížila byrokracia na minimum.

Pandémia ochorenia COVID-19 priniesla významné zmeny pre litovský finančný trh a hospodárstvo. V dôsledku hospodárskej krízy spôsobenej pandemiou ochorenia COVID-19 mohlo len 15 % poľnohospodárskych podnikov pokryť svoje krátkodobé záväzky vlastnými prostriedkami. Prostredníctvom podpory z EPFRV bol vytvorený finančný nástroj, ktorý poskytuje zvýhodnené úvery až do výšky 200 000 EUR na prevádzkový kapitál a/alebo investície malým poľnohospodárskym podnikom a mladým

poľnohospodárom. Do septembra 2022 boli predložené žiadosti o úver v hodnote 2,7 milióna EUR.

3. IMPLEMENTÁCIA PODĽA KEÚČOVÝCH TÉM

V nasledujúcich oddieloch sa uvádza prehľad dosiahnutých výsledkov EŠIF podľa hlavných oblastí politiky, ako ich oznámili členské štáty na konci roka 2021.

3.1. Inteligentný rast

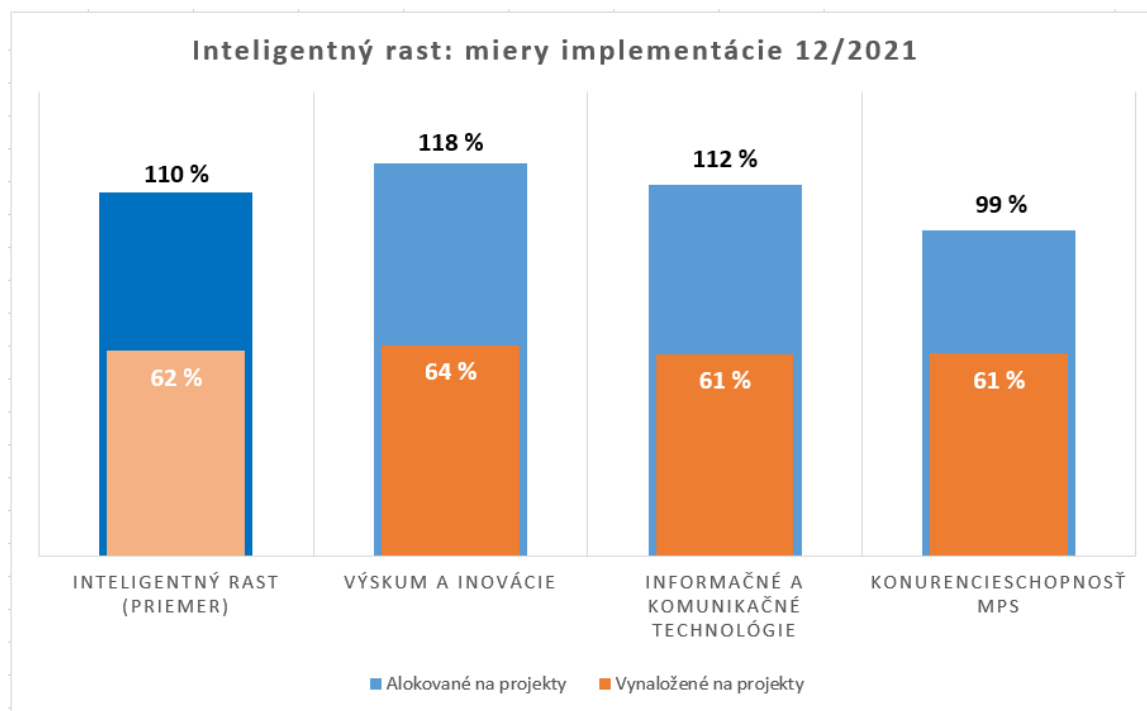
Investície do inteligentného rastu tvoria približne 29 % celkových finančných prostriedkov EŠIF. Viac ako 212 miliárd EUR je k dispozícii na tri inteligentné ciele: výskum a inovácie (70 miliárd EUR), informačné a komunikačné technológie (18 miliárd EUR) a konkurencieschopnosť MSP (124 miliárd EUR)⁽¹⁰⁾.

**212 miliárd EUR
na inteligentný
rast**

Do konca roka 2021 členské štáty alokovali 225 miliárd EUR, čo je 110 %⁽¹¹⁾ celkových dostupných finančných prostriedkov, na projekty na tieto tri ciele (*alokované na projekty* v grafe ďalej) a 131 miliárd EUR, čo zodpovedá 62 % alokácie, sa už vyplátilo prijímateľom projektov (*vynaložené na projekty*). V porovnaní s predchádzajúcim rokom to predstavuje nárast o 8 percentuálnych bodov, čo poukazuje na dobrý rytmus čerpania prostriedkov z EŠIF. V nasledujúcom grafe sa uvádza podrobnejšie rozdelenie miery plnenia v súvislosti s každým z troch cieľov, ako aj priemer zodpovedajúci zoskupeniu inteligentného rastu.

⁽¹⁰⁾ Sumy agregované pre hlavné oblasti politiky sú vyššie ako konkrétne sumy podľa tematických cieľov uvedených v prílohe I.1. Je to spôsobené prerozdelením investícií vykázaných v položke „multitematické ciele“.

⁽¹¹⁾ Zvolená suma je vyššia ako plánovaná suma, aby sa zabezpečilo lepšie čerpanie v prípade, že niektoré projekty počas implementácie zlyhajú, alebo v prípade, že budú k dispozícii dodatočné finančné prostriedky.

Využívanie EŠIF na podporu výskumu a inovácií je kľúčom k tomu, ako pomáhať členským štátom a regiónom vytvárať podmienky potrebné na inovácie, výskum a vývoj. Podpora inovácií prostredníctvom stratégií pre inteligentnú špecializáciu je kľúčová pre širokú škálu priorít Únie, najmä Európsku zelenú dohodu, hospodárstvo, ktoré pracuje v prospech ľudí, a vytváranie Európy pripravenej na digitálny vek.

Do konca roka 2021 boli zaznamenané značné úspechy v oblasti **výskumu a inovácií**. Napríklad v dôsledku podpory EÚ spolupracovalo viac ako 60 000 podnikov s výskumnými inštitúciami (94 % cieľovej hodnoty) a okolo 30 000 podnikov uviedlo nové výrobky na trh (95 % cieľovej hodnoty).

EŠIF významným spôsobom prispievajú k **digitálnej transformácii** európskeho hospodárstva zlepšovaním infraštruktúry IT, ako aj posilňovaním postavenia občanov, podnikov a subjektov verejného sektora prostredníctvom technológií a zručností novej generácie. Viac ako 6,3 milióna domácností vďaka vybraným projektom EFRR využíva výhody lepšieho prístupu k širokopásmovému pripojeniu. Na konci roka 2023 sa očakáva prínos zlepšeného širokopásmového prístupu pre viac ako 12 miliónov domácností. Vo vidieckych oblastiach sa z EPFRV podporilo viac ako 1 900 investičných operácií v celkovej výške presahujúcej 1,1 miliardy EUR s cieľom zlepšiť prístupnosť, využívanie a kvalitu IKT. Z lepšej infraštruktúry alebo kvalitnejších služieb IT má vo vidieckych oblastiach prospech viac ako 5,1 milióna ľudí.

EŠIF poskytujú životne dôležitú podporu pre rast podnikov, zvyšovanie ich produktivity a konkurencieschopnosti, ako aj podporu zavádzania inovatívnych riešení v podnikoch. Celkovo je plánovaných 124 miliárd EUR (17 % celkového rozpočtu) na zvýšenie **konkurencieschopnosti európskych MSP**, čo je jediný najväčší cieľ v rozpočte. Zatiaľ je na projekty vyčlenených 99 % plánovanej sumy a vynaložených 61 %.

Napríklad počet MSP, ktoré využili podporu EÚ, sa v roku 2021 zvýšil na 2 milióny (v porovnaní s 1,4 milióna v predchádzajúcom roku), čo dokazuje tlmiaci účinok, ktorý mali fondy EÚ na ochranu spoločností pred údermi pandémie ochorenia COVID-19 a jej finančnými dôsledkami.

Príklady projektov financovaných z EŠIF, ktoré prispievajú k inteligentnému rastu:

S pomocou ERDF vyvinul startup [MakeGrowLab](#) z mesta Puławy v Lubelskom vojvodstve v Poľsku materiál vyrobený z biomasy pomocou mikroorganizmov. Scoby Packaging Materials® je vysokovýkonné nanovláknó vytvorené z mikróbov prostredníctvom zhodnocovania miestnych nespotrebovaných potravín/nápojov. Môže sa použiť ako alternatíva plastových obalov a ako skladovacia nádoba na potraviny, chémiu, kozmetiku a textil. Výrobok je ekologický a inovatívny v celosvetovom meradle.

Startupový akcelerátor „[Olympe Boxes 2020](#)“, ktorý sa uskutočnil v najvzdialenejšom regióne Kanárskych ostrovov v Španielsku, podporoval podnikanie a ponúkal služby podnikateľom v oblasti technológií. S pomocou financovania z ERDF tento projekt poskytol poradenské služby 73 podnikateľom, čo umožnilo 32 startupom zlepšiť svoj obchodný model implementáciou inovatívnych nápadov.

V regióne Uusimaa vo Fínsku sa z EFRR spolufinancoval projekt „[Digi-Flash](#)“ na urýchlenie využívania technológií digitálneho priemyslu 4.0 v MSP. Do projektu sa zapojilo 53 spoločností, ktoré spustili činnosti v oblasti výskumu a vývoja. Z 15 z týchto spoločností vznikli nové podniky založené na riešeniach v oblasti energie z obnoviteľných zdrojov alebo na podpore nízkouhlíkových riešení. Ďalších 17 spoločností vyvinulo nové alebo výrazne vylepšené výrobky.

Jedinečný a inovatívny pivovar [Mad Scientist](#) so sídlom v Budapešti v Maďarsku získal podporu z ERDF na zmiernenie hospodárskeho vplyvu pandémie COVID-19 a na zlepšenie svojich technológií. Nové technológie umožňujú pivovaru Mad Scientist držať krok s rýchlo sa rozvíjajúcimi inováciami v sektore pivovarov IPA a zlepšovať svoju konkurencieschopnosť na medzinárodných trhoch.

Prostredníctvom podpory z ERDF poskytnutej spoločnosti KUNKEL + Partner so sídlom v Severnom Porýní-Vestfálsku v Nemecku mohla spoločnosť ďalej vyvíjať [nabíjateľné batérie zinok-vzduch](#). Táto technológia ponúka vysokú hustotu energie, ľahko sa recykluje a predovšetkým je veľmi lacná. Optimalizovaný článok sa v súčasnosti vyrába v malej priemyselnej sérii a pripravuje sa demonštračné zariadenie so 72 článkami a celkovou kapacitou 7,2 kWh. Toto riešenie bude uvedené do prevádzky v komunálnych službách mesta Steinfurt v Severnom Porýní-Vestfálsku na dočasné uskladnenie prebytočnej energie zo 100 kW špičkového fotovoltického systému.

3.2. Udržateľný rast

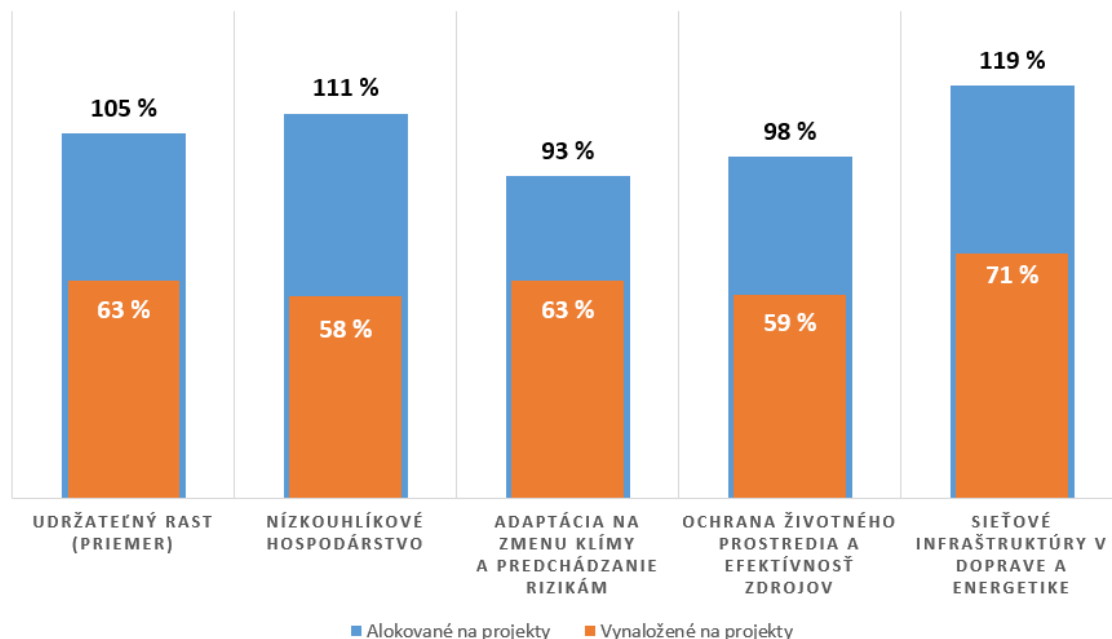
**279 miliárd EUR
na udržateľný
rast**

Podporou investícií do klimaticky neutrálneho, čistého a obehového hospodárstva, ako aj investícií v oblasti životného prostredia a adaptácie na zmenu klímy EŠIF významným spôsobom prispievajú k cieľom stanoveným v Európskej zelenej dohode. V dôsledku dodatočných zdrojov poskytnutých prostredníctvom REACT-EU sa

celková alokácia zvýšila na 279 miliárd EUR (v porovnaní s 251 miliardami EUR na konci roka 2020). To predstavuje približne 38 % z celkového alokovaného rozpočtu. Do konca roka 2021 sa na projekty alokovalo 292 miliardy EUR (105 % z vyčlenených finančných prostriedkov) a miera čerpania dosiahla 174 miliárd EUR (63 % z celkovej plánovanej sumy). V nasledujúcom grafe sa uvádza podrobnejšie rozdelenie miery plnenia v súvislosti s každým zo štyroch cieľov, ako aj priemer zodpovedajúci zoskupeniu udržateľného rastu.

Z hľadiska finančného pokroku existujú medzi rôznymi témami významné rozdiely. Investície do **siet'ových infraštruktúr v doprave a energetike** sa v poslednom roku výrazne zrýchlili. Doteraz bolo vynaložených 71 % z celkových plánovaných súm.

Udržateľný rast: miery implementácie 12/2021

Adaptácia na zmenu klímy a predchádzanie rizikám je jedným z najrýchlejších sa rozvíjajúcich tematických cieľov, pričom z hľadiska prostriedkov, ktoré prijímatelia už čerpajú, je na druhom mieste (63 %). **Ochrana životného prostredia a efektívnosť zdrojov** je ďalším cieľom z hľadiska čerpania, pričom 59 % celkového rozpočtu sa už využilo, čo je mierne pod priemerom cieľa udržateľného rastu.

Kríza spôsobená pandémiou COVID-19 dočasne spomalila implementáciu projektov prispievajúcich k nízkouhlíkovým a klimatickým cieľom, keďže nevyčerpané prostriedky boli presmerované na riešenie núdzových opatrení v zdravotníctve a podnikateľskom sektore. To sa však zvrátilo pridaním 50,6 miliardy EUR z prostriedkov REACT-EU na existujúce programy politiky súdržnosti v júni 2021 s cieľom podporiť ich pri preklenutí priepasti medzi núdzovými opatreniami a dlhodobou obnovou poskytnutím nových zdrojov členským štátom na obnovu predtým zastavených zelených a digitálnych projektov. Očakáva sa, že v rokoch 2022 – 2023 dôjde k výraznému zrýchleniu implementácie, keďže mnohé z týchto dlhodobých projektov dosiahnu vyspelosť.

EŠIF boli hlavnou podporou verejných financií EÚ na čistú energiu. Financovala sa z nich energetická efektívnosť prostredníctvom obnovy budov, rozvoja obnoviteľných zdrojov a energetických sietí. Vďaka tomu niekoľko členských štátov zaviedlo rozsiahle programy renovácie obytných budov. V dôsledku toho majú v súčasnosti tisíce domácností prospech zo znížených účtov za energiu a zo zvýšeného pohodlia. Podporili sa aj MSP, aby zlepšili svoju energetickú efektívnosť, znížili svoje náklady na energiu a zlepšili svoju konkurencieschopnosť.

Významná podpora bola poskytnutá aj na podporu investícií do obnoviteľných zdrojov energie, ako je energia z oceánov, ale aj na využívanie slnečnej alebo veternej energie, ako napríklad v energetických komunitách a malých zariadeniach. To prispelo k energetickej bezpečnosti a vytvorili sa nové pracovné miesta a podniky v EÚ v sektore energie z obnoviteľných zdrojov. EŠIF boli investované do kľúčovej infraštruktúry

elektriny a plynu, ktorá teraz zohráva kľúčovú úlohu pri zabezpečovaní fungujúceho vnútorného trhu s energiou.

Sledovanie podpory na opatrenia v oblasti klímy

Komisia sa zaviazala podporovať opatrenia v oblasti klímy vyčlenením aspoň 20 % rozpočtu EÚ na roky 2014 – 2020 na túto prioritu. EŠIF **smernú celkovo 26 % svojho rozpočtu na dosahovanie cieľov v oblasti klímy**. Tieto opatrenia zahŕňajú investície v oblasti nízkouhlíkového hospodárstva, obehového hospodárstva, predchádzania rizikám, ochrany životného prostredia, čistej mestskej mobility a výskumných a inovačných činností.

Na konci roka 2021 sa príspevky EŠIF na opatrenia v oblasti klímy pohybovali od 58 % celkových rozpočtových prostriedkov EPFRV vyše 27 % celkovej alokácie z Kohézneho fondu, 17 % celkovej alokácie z ENRF až po 18 % celkovej alokácie z EFRR. V prílohe 3 sa uvádza viac podrobností o alokácii a miere čerpania fondov na ciele v oblasti klímy.

Celková výška alokácie z EFRR na opatrenia v oblasti klímy sa zvýšila dodatočnými alokáciami v roku 2021 vo výške 6,7 miliardy EUR (17 % celkovej alokácie z EFRR) v rámci REACT-EU, čím sa celková alokácia z EFRR zvýšila na 39,3 miliardy EUR.

Sledovanie opatrení v oblasti klímy v rámci politiky súdržnosti možno preskúmať prostredníctvom [nástroja na sledovanie opatrení v oblasti klímy](#) na platforme otvorených údajov pre oblasť súdržnosti.

Do konca roka 2021 boli zaznamenané tieto konkrétne výsledky:

- kapacita výroby energie z obnoviteľných zdrojov sa zvýši o 8 800 MW, z ktorých 3 600 MW už bolo inštalovaných, čo predstavuje nárast o 33 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom,
- zlepši sa energetická hospodárnosť 754 000 domácností, na konci roka 2021 využívalo lepšie podmienky už 460 000 domácností (takmer o 91 000 viac ako na konci roka 2020),
- spotreba energie verejných budov sa zníži ročne o 7,8 terawatthodín, z čoho sa už teraz ročne ušetrí 2,6 terawatthodín,
- opatreniami na ochranu pred povodňami sa zníži zraniteľnosť takmer 34 miliónov ľudí, z ktorých 21,7 milióna je teraz vďaka investíciám podporovaným z EŠIF menej vystavených rizikám povodní,
- pokrok pokračoval prostredníctvom lepšieho obhospodarovania poľnohospodárskej a lesnej pôdy v oblasti sekvestrácie a zachovania oxidu uhličitého, ako aj v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov a amoniaku v poľnohospodárstve. Na konci roka 2021 EÚ už v týchto oblastiach prekročila svoje ciele na rok 2025,
- 1,7 miliardy EUR, čo predstavuje takmer 35 % celkovej podpory z ENRF vyčlenenej sektorom rybolovu a akvakultúry, sa vyčlenilo na zachovanie a ochranu životného prostredia, napríklad prostredníctvom ochrany lokalít

sústavy Natura 2000, a na podporu efektívneho využívania zdrojov a znižovania odpadu.

Niektoré príklady toho, čo bolo financované v tejto oblasti, sú uvedené ďalej.

Príklady projektov financovaných z EŠIF, ktoré prispievajú k udržateľnému rastu:

V Kohéznom fonde sa vyčlenilo 114 miliónov EUR na nákup 23 elektrických vlakov pre metropolitnú oblasť Rigy v Lotyšsku. Očakáva sa, že [novými elektrickými osobnými vlakmi](#) sa zvýši počet cestujúcich o 2,7 milióna ročne, prejde sa z menej udržateľných druhov dopravy, skrátia sa časy dochádzania a zvýši sa bezpečnosť a dostupnosť.

V rámci projektu „[Peute Energy Center](#)“ so sídlom v Hamburgu v Nemecku sa podporilo využitie priemyselného odpadového tepla na zabezpečenia tepla pre tri mestské časti. Zásobovaním budov priemyselným odpadovým teplom sa vďaka podpore z ERDF ročne zabráni emisiám CO₂ vo výške približne 8 500 ton.

Nemocničné stredisko Vila Real v severnom regióne Portugalska bolo zrekonštruované prostredníctvom podpory z Kohézneho fondu. Obnovou energetického systému sa prispelo k racionalizácii spotreby energie, pokiaľ ide o klimatizáciu, vnútorné a vonkajšie osvetlenie, ohrev vody a inštaláciu systémov energie z obnoviteľných zdrojov, ako je slnečná tepelná a fotovoltická energia a biomasa. To viedlo k výraznému zlepšeniu úrovne pohodlia pacientov a personálu. Projekt viedol k podstatnému zníženiu ročnej spotreby elektriny a emisií CO₂.

Z prostriedkov EFNR sa poskytla finančná podpora projektu [Alga4Food](#) v Portugalsku, ktorého cieľom je preskúmať výhody jedlých makrorias (morských rias) z portugalského pobrežia a ktorým sa podporuje používanie udržateľne vyrábaných makrorias v portugalskom rodinnom varení. Tím Alga4Food spája svety vedy a gastronómie, analyzuje rôzne druhy morských rias, aby pochopil ich chuť a nutričnú hodnotu a našiel inovatívne spôsoby, ako ich využiť v portugalskej kuchyni.

Ambicióznou výzvou projektu [MegaWattBlue project](#) je optimalizácia využívania energie z oceánov na pokrytie spotreby elektriny miestnych obyvateľov a dosiahnutie posunu smerom k čistej energii a nízkouhlíkovému hospodárstvu. Projekt s podporou z EFRR umožnil vývoj a testovanie generátora prílivových prúdov druhej generácie v prírodnom prostredí v Bretónsku vo Francúzsku. Prototyp umožňuje 2,5-krát vyššiu výrobu energie ako konvenčný generátor prílivového prúdu.

Projekt [Angelic Gardens](#) (Anielskie Ogrody), spolufinancovaný z EPFRV v Poľsku, pomohol vytvoriť malé ekologické rodinné poľnohospodárske podniky od nuly a podporiť ich pri produkcii organickej zeleniny, ovocia, bylín a kvetov. Zahŕňal vzdelávanie prostredníctvom praktických seminárov, ako aj online poradenstva, čím sa dostal na celoštátnu úroveň. Inšpiroval aj miestne a vnútroštátne komunity k spolupráci s malými produkčnými záhradami pre školákov a starších ľudí.

Z EFRR sa spolufinancovala výstavba 55 km dlhého plynovodu v Sliezskej vojvodstve, ktoré sa nachádza na juhu Poľska. [Plynovod Tworóg-Tworzeń](#) je súčasťou západnej vetvy severovýchodného plynárenského koridoru. Spája terminál skvapalneného zemného plynu (LNG) v meste Świnoujście s Baltským potrubím – cez Poľsko, Česko, Slovensko a Maďarsko – a cez terminál LNG v Chorvátsku.

Z EFRR sa podporila výstavba [grécko-bulharského plynového prepojenia](#) v Bulharsku. Prepojenie začalo komerčnú prevádzku 1. októbra 2022 s celkovou dĺžkou 182 km a technickou kapacitou 3 miliardy metrov kubických/rok a možnosťou zvýšenia prepravnej kapacity. Za súčasných geopolitických okolností je tento projekt strategickej infraštruktúry symbolom dôležitosti strategickej autonómie EÚ v oblasti dodávok energie a diverzifikácie zdrojov a trás.

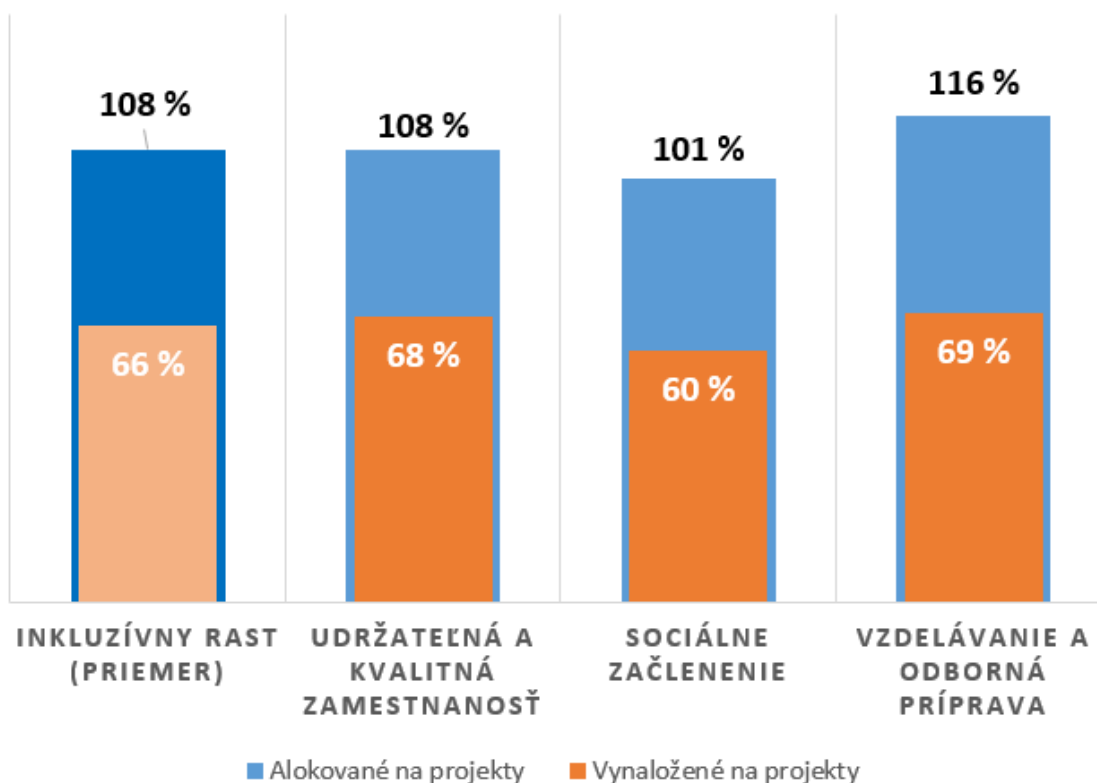
3.3. Inkluzívny rast

Investície do inkluzívneho rastu predstavujú približne 24 % celkových finančných prostriedkov. 173 miliárd EUR je k dispozícii na tieto tri ciele: **udržateľné kvalitné pracovné miesta** (57 miliárd EUR), **sociálne začlenenie** (71 miliárd EUR) a **vzdelávanie a odborná príprava** (45 miliárd EUR).

**173 miliárd EUR
na inkluzívny
rast**

Kríza spôsobená pandémiou COVID-19 spôsobila v celej spoločnosti reťazovú reakciu a ľudí zasiahla rôznym spôsobom. Sociálny program EÚ a Európsky pilier sociálnych práv sú viac než kedykoľvek predtým kľúčom k zmierneniu hospodárskeho a sociálneho vplyvu pandémie COVID-19 a k tomu, aby sa európske hospodárstva a spoločnosti stali inkluzívnejšími, udržateľnejšími, odolnejšími a lepšie pripravenými na výzvy a príležitosti spojené so zelenou a digitálnou transformáciou. V súčasnej kritickej situácii slúžia EŠIF ako podpora štrukturálnych reforiem vrátane modernizácie verejných služieb, podpory zamestnanosti mladých ľudí a znižovania chudoby a nerovností.

Inkluzívny rast: miery implementácie 12/2021

ESF naďalej poskytuje podporu všetkým Európanom, ktorí teraz čelia ťažkostiam,

s cieľom vytvoriť sociálnejšiu Európu. Na tento účel podporuje sociálne služby, zachovávanie pracovných miest, zraniteľné skupiny a iné skupiny, napr. prostredníctvom podpory režimu skráteného pracovného času, doplnkovej mzdy pre zdravotnícky personál, vybavenia IT, ochranných prostriedkov a služieb pre zraniteľné skupiny. Podporou utečencov prispieva aj k vyrovnávaniu sa s následkami vojny na Ukrajine.

Do konca roka 2021 sa prostredníctvom projektov zameraných na **zlepšenie pracovných príležitostí** dosiahli tieto výsledky:

- Z ESF a iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí získalo podporu 55,2 milióna účastníkov vrátane 19,9 milióna nezamestnaných a 20,9 milióna neaktívnych účastníkov.
- Vďaka podpore z ESF a iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí získalo zamestnanie 6,4 milióna ľudí.
- Spomedzi účastníkov predstavujú osoby s nízkou kvalifikáciou 47 % všetkých jednotlivcov; 14,5 % účastníkov boli migranti, účastníci s cudzím pôvodom alebo príslušníci menšín.
- Účasť žien a mužov na podporovaných činnostiach je na úrovni EÚ rozdelená takmer rovnomerne (52,9 % žien).

Z iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí sa naďalej poskytuje dôležitá finančná podpora mladým ľuďom v oprávnených členských štátoch. Iniciatíva dosahuje dobré výsledky, pričom sa do konca roka 2021 pridelo 11,9 miliardy EUR na 247 000 projektov. Vykázané výdavky poukazujú na dobrú implementáciu v praxi; do konca roka 2021 bolo do podporených opatrení začlenených približne 3,7 milióna mladých ľudí. Z nich:

- intervenciu v rámci iniciatívy dokončilo približne 2,5 milióna účastníkov, 1,1 milióna účastníkov dostalo ponuku na zamestnanie, ďalšie vzdelávanie, učňovskú alebo odbornú prípravu a
- približne 1,8 milióna účastníkov, ktorí boli v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy, získalo kvalifikáciu alebo získalo zamestnanie vrátane samostatnej zárobkovej činnosti v dôsledku intervencií podporených touto iniciatívou.

Hodnota projektov vybraných v oblasti **sociálneho začlenenia**, ktorej najväčším prispievateľom je ESF, dosiaľ dosiahla 62 miliárd EUR. Do konca roka 2021 dostalo 3,6 milióna účastníkov so zdravotným postihnutím, 8 miliónov migrantov, účastníkov s cudzím pôvodom alebo príslušníkov menšín a 10,3 milióna ďalších znevýhodnených ľudí pomoc pri zlepšovaní svojich pracovných príležitostí a pri rozvoji vhodných zručností pre trh práce. Vďaka podpore EÚ z EFRR sa rozšírila kapacita starostlivosti o deti a vzdelávacia infraštruktúra pre 19,7 milióna ľudí a v súčasnosti môže využívať lepšie služby zdravotnej starostlivosti 53 miliónov ľudí v celej EÚ.

Z EPFRV sa podporilo viac ako 175 000 operácií na zlepšovanie sociálneho začlenenia vo vidieckych oblastiach. Zároveň sa z neho poskytla podpora miestnym vidieckym spoločenstvám pri vykonávaní ich vlastných stratégií rozvoja. Viac ako 3 650 miestnych akčných skupín vykonáva stratégie miestneho rozvoja, pričom pokrýva viac ako 64 % vidieckeho obyvateľstva v EÚ a spája verejné, súkromné a občiansko-spoločenské zainteresované strany v konkrétnej oblasti.

Pokiaľ ide o **vzdelávanie a odbornú prípravu**, na vybrané projekty sa vyčlenilo 52 miliárd EUR. Do konca roka 2021 sa vďaka podpore z ESF a iniciatívy na podporu zamestnanosti mladých ľudí pomohlo 25,9 milióna osobám s nízkou kvalifikáciou, 8,8 milióna získalo kvalifikáciu a 2,6 milióna sa zúčastnilo na procese vzdelávania a odbornej prípravy.

Príklady projektov financovaných z EŠIF, ktoré prispievajú k inkluzívnemu rastu:

Inovatívny litovský startup vyvinul aplikáciu [Mindletic](#) na posilnenie fyzického a emocionálneho zdravia. Aplikácia pomáha používateľom identifikovať ich emocionálny stav, berúc do úvahy úroveň energie a náladu. Pomocou anonymizovaných údajov sa tím Mindletic snaží vytvoriť emocionálnu rovnováhu používateľa. Aplikácia Mindletic bola vytvorená v spolupráci s certifikovanými psychológmi a profesionálnymi organizáciami v oblasti duševného zdravia.

V Haute-Normandie vo Francúzsku štyri strediská odbornej prípravy v sektore stavebníctva a verejných prác uskutočnili spoločný projekt s názvom „CFA numérique“ alebo „digitálne vzdelávanie učňov“, ktorého cieľom je dematerializácia vzdelávacích zdrojov. To viedlo k nasadeniu niekoľkých platforiem spolupráce na šírenie digitálneho vzdelávacieho obsahu, spoločné využívanie znalostí, vytváranie modelovania údajov a vybavenie rozšírenej reality. Tieto zdroje umožnili lepšie zosúladiť s vývojom v oblasti odbornej prípravy učňov v rámci duálneho vzdelávania. Projekt získal 631 miliónov EUR z ERDF.

Z EFRR sa spolufinancovalo vytvorenie 10 samostatných obytných jednotiek v meste Zamość v Poľsku neďaleko poľsko-ukrajinských hraníc. V rámci tohto projektu s podporou z CARE bola budova prispôbená na bývanie pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny (najmä ženy s deťmi) po útoku Ruskej federácie na Ukrajinu. Budova je vybavená aj na plnenie spoločenských funkcií, zahŕňa napr. herňu pre deti, integračné centrum s multimediálnou zasadacou miestnosťou, pracovňu a sušiareň, kabinety pre odborníkov poskytujúcich podporu účastníkom projektu (psychológovia, pedagógovia, právnici atď.).

V Rakúsku môžu teraz spoločnosti získať bezplatné poradenstvo, ktoré im pomôže odstrániť rozdiely medzi mužmi a ženami, a to vďaka projektu „100 percent“, ktorý sa podporuje z ESF. Projekt podporuje spoločnosti pri navrhovaní transparentných systémov odmeňovania a pri rozpoznávaní a zlepšovaní príležitostí pre ženy v práci. Okrem zvyšovania informovanosti o rozdieloch v odmeňovaní žien a mužov, projekt „100 percent“ ukazuje spoločnostiam, ako môže lepšie využitie rozmanitosti ich pracovnej sily podporiť inovácie a odolnosť. Konzultačný model je flexibilný pre potreby každej spoločnosti a zahŕňa profesionálnu analýzu údajov, vypracovanie akčných plánov a podporu pri implementácii. Zamestnanci môžu získať manažérske poradenstvo, kariérne poradenstvo a inú podporu.

Viac ako 9 000 ukrajinských utečencov má využívať služby poskytované v rámci projektu „Solidarita“ v Bulharsku. S podporou z ESF a REACT-EU je cieľom projektu „Solidarita“ pomôcť Ukrajincom prispôbiť sa životu v Bulharsku tým, že im uľahčí nájsť si prácu prostredníctvom Národnej agentúry zamestnania. V rámci projektu sa poskytuje aj psychologická podpora, personalizované kariérne poradenstvo a podpora pri prenájme.

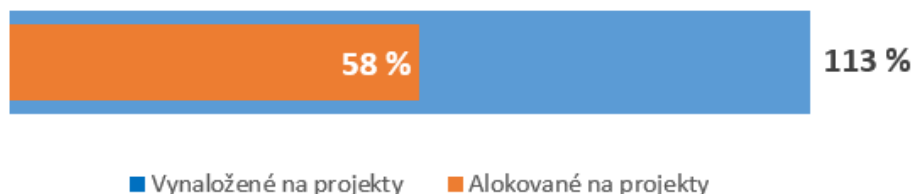
3.4. Posilňovanie inštitucionálnej kapacity a efektívna verejná správa

**6,4 miliardy EUR
na efektívnu
verejnú správu**

Na projekty zamerané na inštitucionálnu kapacitu a reformy bolo vyčlenených 6,4 miliardy EUR. Do konca roka 2021 sa na tieto projekty alokovalo odhadom 7,2 miliardy EUR, čo predstavuje 113 % z plánovanej sumy. Čerpanie v praxi predstavovalo 3,7 miliardy EUR (58 % z celkovej plánovanej sumy). Úsilie dopĺňala podpora poskytovaná okrem EŠIF aj prostredníctvom programu na podporu štrukturálnych reforiem, ktorý sa v súčasnosti transformoval na Nástroj technickej podpory ⁽¹²⁾.

Implementácia projektov ESF zameraných na budovanie kapacity pre zainteresované strany, ktoré realizujú politiky v oblasti vzdelávania, celoživotného vzdelávania, odbornej prípravy a zamestnanosti, sa výrazne znížila, pričom miera výberu projektov sa zvýšila zo 60 % na konci roka 2020 na 86 % na konci roka 2021.

Efektívna verejná správa: miera implementácie 12/2021

V rámci tohto cieľa:

- z ESF sa podporilo 840 000 účastníkov,
- z ESF sa podporilo 3 000 projektov zameraných na vnútroštátnu, regionálnu alebo miestnu verejnú správu alebo verejné služby.

Príklady projektov financovaných z EŠIF, ktoré prispievajú k posilňovaniu inštitucionálnej kapacity:

Prostredníctvom financovania z EFRR v hodnote 32 miliónov EUR bolo 38,75 % plochy Lubelského vojvodstva v Poľsku pokrytých [projektom e-geodesia](#). Zbierali sa údaje a dokumenty a digitalizovali kartografické zdroje na účely poskytovania on-line služieb spojených so zdieľaním údajov registrov, spisov, ako aj katastrálnych máp.

Vďaka podpore ESF boli zamestnanci verejného sektora na Malte povzbudení, aby študovali geopriestorové technológie a zber a spracovanie geografických údajov. Tento typ technológie je čoraz dôležitejším nástrojom pre verejné služby, pretože môže lepšie

⁽¹²⁾ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/240 z 10. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Nástroj technickej podpory (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 1). Dostupné aj na: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/240>.

informovať o politike a rozhodovaní. To prispieje k zvýšeniu kapacity a odbornosti maltských zamestnancov verejných služieb.

3.5. Územný a mestský rozvoj

Na roky 2014 – 2020 sa naplánovalo vyčlenenie približne 32 miliárd EUR na integrovaný územný rozvoj a trvalo udržateľný rozvoj miest v rámci kľúčových cieľov uvedených v predchádzajúcich oddieloch. Oneskorenia pri dokončení stratégií a stanovení postupov pre decentralizovanú implementáciu viedli k pomalému štartu. V rámci politiky súdržnosti sa do konca roka 2021 na projekty alokovalo 31,5 miliardy EUR, čo predstavuje 99 % plánovanej alokácie.

**32 miliárd EUR
na územný
a mestský
rozvoj**

Pri projektoch sa zrýchlilo aj čerpanie a do konca roka 2021 dosiahlo úroveň 52 % plánovanej alokácie (17 miliárd EUR) v porovnaní s 39 % na konci roka 2020, ale stále sa výrazne zaostáva za priemernou mierou čerpania na úrovni 62 %.

Projektmi vybranými v rámci integrovaných rozvojových stratégií sa dosiahne:

- 46 miliónov štvorcových metrov obnoveného alebo novovytvoreného otvoreného mestského priestoru dostupného pre verejnosť,
- 3,3 milióna štvorcových metrov zrenovovaných alebo novopostavených verejných budov a viac ako 26 000 zrenovovaných obytných jednotiek.

Súbežne s finančnou implementáciou zaostáva aj realizácia a pohybuje sa na úrovni od 43 do 52 % cieľových hodnôt.

Príklad projektov financovaných z EŠIF, ktoré prispievajú k územnému a mestskému rozvoju:

V Cádize v Andalúzii v Španielsku sa z EFRR spolufinancovala obnova 100 jednotiek sociálneho bývania. Cieľom tohto projektu je zlepšiť energetickú efektívnosť a znížiť emisie CO₂ v budovách, infraštruktúre a verejných službách, znížiť konečnú spotrebu energie v rezidenčnom sektore o 15 %.

Projekt „[Discovery Passage](#)“ spolufinancovaný z ERDF je súčasťou komplexného projektu mestskej obnovy mesta Tarnów v Malopoľskom vojvodstve v južnom Poľsku. Nové vedecko-technické centrum poskytuje informácie o najdôležitejších objavoch, vynálezoch a ich autoroch súvisiacich s mestom Tarnów rôznymi spôsobmi. Cieľom centra je rozvíjať a propagovať mesto v oblasti vzdelávania, vedy, techniky a podnikania a iniciovať spoluprácu medzi týmito sektormi.

3.6. Územná spolupráca

**13 miliárd EUR
na územnú
spoluprácu**

EFRR poskytuje podporu na programy územnej spolupráce, prostredníctvom ktorých sa investuje do cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce. Hodnota týchto programov dosiahla 13 miliárd EUR z plánovanej alokácie, z čoho sa do konca roka 2021 alokovalo na projekty už 13,4 miliardy EUR. Tieto projekty vytvorili 8 miliárd EUR (64 % plánovanej sumy). Finančná implementácia programov spolupráce bola na konci roka 2021 v súlade s implementáciou vnútroštátnych/regionálnych programov.

Niektoré dosiahnuté výsledky programov územnej spolupráce sú zahrnuté do súhrnných ukazovateľov v rámci kľúčových investičných tém, pričom niektorými vyhradenými ukazovateľmi sa meria aspekt spolupráce podporených projektov:

- viac ako 33 000 podnikov spolupracovalo na cezhraničných, nadnárodných alebo medziregionálnych výskumných projektoch,
- okolo 100 000 ľudí sa zúčastnilo na spoločných miestnych iniciatívach v oblasti zamestnanosti a spoločných kurzoch odbornej prípravy,
- 165 000 ľudí využilo výhody iniciatív cezhraničnej mobility.

Príklady projektov financovaných z EŠIF, ktoré prispievajú k podpore územnej spolupráce:

Vzhľadom na to, že vplyv zmeny klímy nepozná hranice, projekty Interreg predložili sériu opatrení na zmiernenie zmeny klímy a na zvýšenie odolnosti. Z programu spolupráce medzi Rakúskom a Maďarskom sa financovali projekty protipovodňovej odolnosti vo výške 13 miliónov EUR. Najvýznamnejším je projekt [SEDDON II](#), ktorý podporuje manažment sedimentov riečnych vôd s cieľom zlepšiť ekologický stav a odvrátiť povodňové riziká na Dunaji.

[Programom spolupráce medzi Českom a Poľskom](#) sa podporili aj opatrenia na zmiernenie následkov povodní a pripravenosť na ne. Zásahy zvyšujú cezhraničnú pripravenosť konať v krízových situáciách, najmä v prípade povodní.

4. HODNOTENIA VYKONANÉ ČLENSKÝMI ŠTÁTMI

Počas minulého roka členské štáty vyčlenili viac zdrojov na posúdenie vplyvu opatrení podporovaných z EŠIF a ich implementácie.

Zistenia z hodnotení vykonaných v členských štátoch sú zvyčajne veľmi špecifické pre miestny kontext podporovaných opatrení. Poskytujú však cenné poznatky, ktoré môžu pomôcť pri úprave opatrení a projektov v záverečnej časti programového obdobia 2014 – 2020, a čo je dôležité, pri navrhovaní nových opatrení v programoch na roky 2021 – 2027.

Vykonané hodnotenia vo všeobecnosti poukázali na pozitívne výsledky v podporovaných oblastiach a ukázali, že opatrenia a projekty boli účinné pri podpore ľudí, MSP a boli prospešné pre verejné aj súkromné subjekty. Doteraz sa len málo hodnotení zaoberalo tým, ako pandémia COVID-19 ovplyvnila niektoré sektory a programové možnosti. Očakáva sa, že počet hodnotení zameraných na tieto prvky, ako aj na ďalšie opatrenia zavedené v reakcii na najnovšie utečenecké a energetické krízy sa v budúcnosti zvýši.

Ďalšie podrobnosti o zisteniach z hodnotení vykonaných členskými štátmi a Komisiou o programoch podporovaných z EŠIF sú uvedené v pracovnom dokumente útvarov Komisie, ktorý je priložený k tejto správe.

5. ZÁVERY

**Stabilný rámec
v dynamickom**

prostredí

V posledných rokoch sa objavilo naraz niekoľko kríz: od zdravotnej krízy cez energetickú krízu spôsobenú ruskou inváziou na Ukrajinu až po dlhodobú krízu zmeny klímy.

Okrem Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti aj sled iniciatív politiky súdržnosti (napr. Investičná iniciatíva v reakcii na koronavírus v roku 2020, REACT-EU v roku 2021, CARE a FAST-CARE v roku 2022) znázorňuje, ako sa EŠIF prispôbili a naďalej prispôbujú na reakciu na núdzové situácie. Tieto iniciatívy umožnili EŠIF zamerať sa na svoje strategické poslanie pri riešení týchto bezprecedentných kríz.

Členské štáty EÚ aj Európska komisia rýchlo prispôbili výdavkové programy novej realite, čím preukázali schopnosť fondov prispôbiť sa nepredvídaným udalostiam a okolnostiam a reagovať na ne. Zároveň EŠIF naďalej poskytovali štrukturálnu, predvídateľnú podporu, pomáhali občanom získať prístup ku kvalitným a k spoľahlivým verejným službám, pomáhali regiónom a spoločnostiam, aby využili výzvy zelenej a digitálnej transformácie ako prostriedky na získanie nových zdrojov konkurencieschopnosti, a pracovníkom, aby získali zručnosti, ktoré im umožnia dosiahnuť vyššiu produktivitu a zabezpečiť prístup k lepším pracovným miestam. Celkovo od začiatku pandémie COVID-19 v roku 2020 politika súdržnosti poskytla členským štátom viac ako 160 miliárd EUR na zvýšenie odolnosti a posilnenie sociálnej a regionálnej konvergenzie.

EÚ neustále zdôrazňuje pozitívny vplyv opatrení energetickej efektívnosti, rozvoja obnoviteľných zdrojov energie a integrácie trhu na našu energetickú bezpečnosť. EŠIF boli hlavným nástrojom EÚ na poskytovanie verejnej finančnej podpory na čistú energiu, najmä energetickú efektívnosť vrátane obnovy budov, rozvoja obnoviteľných zdrojov energie a energetických sietí. V tejto súvislosti pomohla politika súdržnosti členským štátom a regiónom riešiť energetickú chudobu, znížiť účty domácností za energiu a zároveň znížiť emisie skleníkových plynov a vytvoriť udržateľné pracovné miesta v stavebníctve. Ruská invázia na Ukrajinu iba potvrdila zásadný význam energetickej bezpečnosti a potrebu prechodu na klimaticky neutrálne hospodárstvo.

Implementácia programov napreduje dobre, s výrazným zrýchlením výdavkov v rokoch 2020 a 2021, čo ukazuje stabilný pozitívny vývoj. Najnovšie údaje o finančnej implementácii z 30. septembra 2022 ukazujú zvyšujúce sa tempo implementácie, keďže sa blíži koniec programového cyklu. Je dôležité rýchlo a správne využiť zostávajúce prostriedky na rast a vytváranie pracovných miest, ako aj na riešenie priamych a nepriamych vplyvov pandémie COVID-19, ako aj krízy na Ukrajine a jej vplyvu na ceny energií.

Na obdobie 2021 – 2027 sa 370 miliárd EUR dostupných v rámci politiky súdržnosti bude naďalej zameriavať na kľúčové investície do zamestnanosti a rastu so zameraním na inkluzívnejšiu Európu a ekologickejšie nízkouhlíkové hospodárstvo.

EŠIF budú aj naďalej silným nástrojom na pomoc ľuďom a MSP. Politika súdržnosti preukázala silnú schopnosť reagovať na rôzne krízy, ktoré postihli EÚ v posledných rokoch, pričom zostala odhodlaná plniť dlhodobý cieľ znižovať rozdiely medzi regiónmi EÚ a podporovať sociálnu a územnú konvergenciu, ako aj urýchlenie zelenej a digitálnej transformácie.